

Staannd Joan Prosman (Agro De Arend), zit-
tend links Kees Flier (Tree-o-logic), rechts
Wouter Schulp (IPC Groene Ruimte)

Myth busters: bomen snoeien tijdens aanplant, hoever moet je gaan?

Praktijkproef beoogt nieuwe inzichten in verband met eeuwig terugkerende discussie

In menig plantseizoen is het onderwerp van discussie in de bomenwereld: heeft het snoeien van bomen tijdens aanplant zin, of maakt het niets uit? En zo ja, hoever ga je dan met snoeien? In maart hebben adviesbureau Tree-o-logic en IPC Groene Ruimte op het IPC-terrein 48 bomen geplant, om deze vraag te kunnen beantwoorden door middel van een driejarige praktijkproef. Boomkwekerij Udenhout sponsorde de bomen, Agro De Arend verstrekte kosteloos de gietranden en boompalen.

Auteur: Santi Raats

6 min. leestijd

ACTUEEL

Op 22 maart plantten Schulp en Flier de 24 zomereiken en 24 platanen, met hulp van twee leerlingen en twee Tree-o-logic-medewerkers. Alle 48 bomen werden geplant onder dezelfde omstandigheden. Het aantal proefbomen is volgens voormalig Alterra-onderzoeker Jitze Kopinga niet voldoende om wetenschappelijke conclusies te trekken, maar is prima om een praktijkproef mee uit te voeren.

Instructeur bij IPC Groene Ruimte Wouter Schulp zette samen met Kees Flier van Tree-o-logic het proefplan op. Dit bestaat uit de aanplant van 24 platanen, die makkelijk in aanslag zijn, en 24 zomereiken, die wat moeilijker in aanslag zijn. Alle bomen werden onder dezelfde omstandigheden geplant. Op 22 maart plantten Schulp en Flier de bomen met twee leerlingen en twee Tree-o-logic-medewerkers.

Flier: 'In de vakwereld zie je met regelmaat de discussie terugkeren over de vraag of je een boom bij aanplant überhaupt moet snoeien. En zo ja, hoe je dat dan doet: flink uitdunnen door middel van "kwekerijsnoei" (dikkere takken eruit en overige twijgen insnoeien, red.), alleen de eindknoppen snoeien, of alleen uitdunnen (de dikste en beschadigde takken eruit, red.)'

Schulp: 'Kwekerijsnoei wordt toegepast met het argument dat de boom na het uitsteken veel wor-

telvolume heeft verloren en de kroon dus moet worden teruggenomen om de balans tussen kluit en kroon te herstellen. Hij zou later vanuit de slappende ogen weer uitlopen. Alleen de eindknoppen snoeien dient voor het verwijderen van de stof auxine, die de wortelgroei bevordert. In de eindknoppen zit een hogere concentratie auxine dan in de wortels en op plaatsen waar minder auxine aanwezig is, wordt groei juist gestimuleerd. Door in één boom de eindknoppen te laten zitten en bij een andere deze er volledig uit te knippen, wil de praktijkproefgroep kijken naar de invloed van auxine en hormonen op de groei. Licht uitdunnen wordt gedaan om zoveel mogelijk blad te behouden voor de ontwikkeling van een goed wortelgestel.'

Het onderzoek

Het doel is verschillende vormen van snoei toe te passen bij aanplant en het effect hiervan op de boven- en ondergrondse ontwikkeling van de

bomen de eerste drie jaar te volgen. Schulp: 'Er is al tweemaal een dergelijk onderzoek gedaan, waaronder een door Bomencentrum Nederland en BSI Bomen Service. De BSI-proef duurde meerdere jaren, maar de resultaten kan ik nergens meer terugvinden.'

Flier: 'Na elk groeiseizoen halen we een derde van de bomen, acht platanen en acht zomereiken, uit de grond voor onderzoek naar de diktegroei van de stam, de scheutlengte en de wortelgroei. We houden drie jaar aan, omdat bomen na het eerste jaar zouden kunnen opleven of juist achterlopen qua groei. Van deze bomen hebben twee eiken en twee platanen geen snoei gehad, de referentiebomen. Deze halen we eruit voordat we de rest gaan onderzoeken. Omdat de ondergrondse wortelontwikkeling door de bodemtemperatuur (tot 1 graad) nog doorgaat tot in de winter, halen we dan de eerste lichting bomen eruit. Na drie jaar maken we de balans op van alle bomengroepen.'

De proef bestaat uit de aanplant van 24 platanen, die makkelijk in aanslag zijn, en 24 zomereiken, die wat moeilijker in aanslag zijn.

Schulp en Flier tonen het proefveld. Daarin staan drie rijen aangeplant. Elke rij begint met vier zomereiken waarvan er een niet is gesnoeid, een waarop kwekerijsnoei is toegepast, een waarbij alleen de eindknoppen zijn gesnoeid, en een waarin enkele dikke takken zijn verwijderd. Daarna volgen vier platanen, daarna weer vier eiken, en tot slot weer vier platanen. Na elk groeiseizoen verdwijnt er dus een rij. De derde rij staat wat meer beschut en wordt dus het laatste uit de grond gehaald, maar aangezien de zon vanuit het zuiden op het proefveld valt, staan alle bomen in zo uniform mogelijke omstandigheden. Om elke boomstam zit een stuk zwart tape geplakt, waaronder de diktegroei zal worden gemeten. Schulp: 'De bomen zijn allemaal op dezelfde dag en onder dezelfde omstandigheden aangeplant.' Flier grapt: 'Het was bewolkt en het regende, dus het was moeilijk om vrijwilligers te vinden.'

Snoeien of niet snoeien, goede nazorg blijft het belangrijkste

Voor wetenschappelijk onderzoek zijn de aantallen volgens Alterra-onderzoeker Jitze Kopinga te klein. 'Je kunt hier geen statistische onderbouwde conclusie uit trekken', verklaart Flier, 'maar dat willen we ook niet. We willen mensen aan het denken zetten. Bomenmensen die al jarenlang hetzelfde werken, overtuig je ook niet met wetenschappelijk bewijs. Het heeft jaren geduurd om het afsmeren van wonden uit te bannen.' Schulp voegt toe: 'Bomenmensen willen eerst zien, dan geloven ze pas. Ze moeten zelf ervaring hebben met een werkwijze. Daarom nodigen we iedereen die geïnteresseerd is uit om aanwezig te zijn bij elke lichting bomen die we uit de grond halen voor onderzoek. Ook onze leerlingen zullen daarbij zijn. De praktijkproefresultaten die eruit voortvloeien, zijn allemaal openbaar en voor iedereen te gebruiken.'

Discussie op Facebook

Interesse is er genoeg. Er is op de Facebook-pagina al een hele discussie losgebarsten, dus de proef is bij voorbaat al geslaagd. Boomverzorger Wolter Kok: 'Hier worden de bomen al jaren niet meer gesnoeid. We weten ondertussen wel dat een boom zelf zijn verdamping kan regelen en dat een boom zoveel mogelijk bladmassa nodig heeft om direct volop nieuwe wortels aan te maken.' Boomkweker Wouter Mauritz: 'Uit ervaring blijkt: snoeien doet groeien! Als wij problemen hebben met bomen die dood zijn gegaan bij onze klanten, komt het door niet snoeien.'

'Iedereen is welkom om erbij te zijn als we de proefbomen uit de grond halen voor onderzoek'

Volgens Kok heeft Mauritz het bij het verkeerde eind: 'Snoeien doet niét groeien, maar zorgt voor noodgroei, om zo snel mogelijk vanuit een tekort aan bladvolume weer voldoende blad voor de broodnodige fotosynthese aan te maken. Dat blad moet de boom aanmaken door zijn reserves aan te slaan.' Boomadviseur Pieter van Dam is het eens met boomkweker Mauritz: 'Een boom die gerooid of gekluit wordt, verliest bijna 50 procent van de wortels. Dat moet in de kroon gecompenseerd worden.'

Flier: 'Het is goed dat we een praktijkonderzoek starten naar wel of niet snoeien bij aanplant, en zo ja, met welke techniek en in welke mate. Dan gaat de steeds terugkerende discussie misschien voorbij. Want eerlijk gezegd, ik weet zelf ook niet zo goed wat het beste is. En met mij nog een héleboel anderen! Ik heb altijd alleen de beschadigde takken eruit gehaald, met het idee dat alles wat van de kweker komt al goed gesnoeid is. Zo zijn er veel verschillende aannames.'

Schulp: 'Hier bij IPC Groene Ruimte leren de studenten dat je in principe alleen moet snoeien wat nodig is. Maar tegelijkertijd laten wij tijdens de ETW-examentraining Henry Kuppen altijd zijn praktijkervaring delen. Hij heeft goede ervaringen met flink snoeien. Zolang er nog niets bewezen is, is het belangrijk om de verschillende werkwijzen in elk geval te benoemen.'

Flier: 'De resultaten zullen interessante stof opleveren voor artikelen of een KPB-dag.'

Materialen en nazorg

Joan Prosman, commercieel adviseur van Agro De Arend, die de verankeringsmaterialen en gietranden heeft gesponsord: 'Boomkwekers, aannemers, leveranciers en eindgebruikers delen steeds meer kennis over groeiplaats, sortiment, ziekten en plagen en materialen. De krachten worden vaker gebundeld, omdat iedereen dezelfde belangen

Elk van de drie rijen begint met vier zomereiken: één die niet is gesnoeid, één waarop kwekerijsnoei is toegepast, één waarbij alleen de eindknoppen zijn gesnoeid en één waaruit enkele dikke takken zijn verwijderd. Daarna volgen vier platanen, daarna weer vier eiken en tot slot weer vier platanen. Na elk groeiseizoen wordt een rij uit de grond gehaald voor onderzoek.

heeft. Wij willen ook weten wat we ondersteunen, letterlijk en figuurlijk.'

Flier: 'Er ontstaat behoefte aan het volgen door boomkwekers van hun producten nadat ze deze geleverd hebben, om te weten wat voor eindbeeld ze opleveren.'

'De proefresultaten zijn straks openbaar; we willen dat de vakwereld gaat nadenken'

Schulp en Prosman willen wel benadrukken: 'Snoeien of niet, nazorg blijft het belangrijkste voor succesvolle aanslag. Mogelijk zorgt wel of niet snoeien of een bepaalde snoeibenadering ervoor dat een boom minder last van stress heeft, waardoor hij slechte nazorg beter kan doorstaan. Te weinig water geven blijft echter de belangrijkste oorzaak voor het niet aanslaan van bomen.' Prosman: 'Je moet ook geen walletje op een talud maken, of naaktwortelige bomen een uur in de zon en wind leggen. Dan gaan de haarwortels al kapot.'

Prosman wijst naar de gedoneerde materialen. 'De boompalen zijn onbewerkt. Ze zijn alleen bestemd voor de nazorgperiode; dan hoeven ze niet extra bewerkt te worden. Bovendien hebben ze zo een mooie natuurlijke uitstraling. De jute boombanden zijn biologisch afbreekbaar en snijden niet in. De gietranden zijn van kunststof HBPE. Gietranden moeten ongeveer tien centimeter in de grond steken en voor twee derde boven de grond uit komen.'

Meer praktijkproeven

Het initiatief voor deze praktijkproef kwam twee jaar geleden al tot stand, maar de bomen staan nu eindelijk in de grond. Het heeft Flier en Schulp wel wat voorbereiding gekost, maar het smaakt al naar meer: 'Er zijn ook andere onderwerpen die we op deze manier zouden kunnen onderzoeken,' zegt Flier. 'Zoals de zin of onzin van groei- en aanslagbevorderende meststoffen, of de hoeveelheid vocht die na een regenbui in een kroon blijft hangen, afhankelijk van de boomsoort of het bladtype.'

Be social

Scan of ga naar:

www.Boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-7644